

ЗАСТОСУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ МЕТОДІВ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ

Традиційно загальною метою професійної освіти незалежно від її профілю є підготовка молодого людини до ефективної діяльності у суспільстві за сучасних умов його існування: історичних, політичних, економічних тощо. Тому при доборі змісту, форм організації та методів навчання маємо орієнтуватися на ті вимоги, які висувуються сьогодні роботодавцем до випускників вищів як потенційних працівників. Перелік цінних професійних якостей включає глибоку теоретичну підготовку, сформоване настановлення на неперервну освіту, самостійність у прийнятті рішень, комунікабельність, організованість, стратегічне мислення, здатність до нестандартного, креативного підходу у розв'язанні виникаючих проблемних ситуацій. Одним з найоптимальніших методів навчання, що дозволяє розвивати зазначені якості в процесі отримання професійної підготовки, є дослідницький метод.

Дослідницький метод у навчанні базується на самостійному формулюванні студентами проблемних запитань і такому ж самостійному пошуку фактів, аргументів, способів доведення, узагальнення, моделювання тощо. Основна ідея дослідницького методу навчання полягає у використанні наукового підходу до рішення того чи іншого навчального завдання. Робота студентів у цьому випадку будується за логікою проведення класичного наукового дослідження, з використанням усіх методів і прийомів наукового дослідження, характерних для діяльності вчених.

Типовим прикладом застосування дослідницьких методів у навчанні є:

— самостійний літературний, історичний, філософський чи інший твір, коли студенти самостійно обирають тему, складають і реалізують свій план, застосовуючи обрані самостійно прийоми і засоби, теоретичні знання;

- творчі звіти;
- проектна діяльність студентів;
- моделювання;
- конструювання;
- дослідження.

Основні етапи організації навчальної діяльності при використанні дослідницького методу:

1. Визначення загальної теми дослідження, предмета й об'єкта дослідження

При виборі теми велике значення має соціальна, культурна, економічна і т. п. значущість. Намічена ідея може бути коректно усвідомлена тільки тоді, коли вона буде розглянута в певній системі знання, соціального явища, економічної проблеми тощо.

2. Виявлення та формулювання загальної проблеми

Перед студентами ставиться ряд проблем, питань, обговорення яких приведе до формулювання на основі складових загальної проблеми. Обговорюється актуальність і новизна дослідження, що допоможе вирішити сформульовані проблеми.

3. Формулювання гіпотез

Студенти за допомогою викладача формулюють гіпотезу дослідження, що надалі служить їм орієнтиром у пошуку необхідної інформації.

4. Визначення методів збору й обробки даних на підтвердження висунутих гіпотез

Для визначення наєфективніших методів збору й обробки даних із даної проблеми доцільно використати робота в малих групах. Студенти і викладач повинні визначити методи досліджень (вивчення першоджерел, анкетування, інтерв'ю, експеримент, спостереження тощо) та скоординувати їх у часі. Також обговорюються способи та джерела одержання інформації, методи її обробки.

5. Збір даних

На етапі збору даних студенти проводять самостійні дослідження або працюють у малих групах. Також визначаються способи оформлення результатів (наукова стаття, відеофільм, презентація в Інтернет тощо).

6. Обговорення отриманих даних

Зібрані матеріали можуть бути повідомлені викладачу та іншим студентам групи в різній формі, про яку група домовилась

на попередньому етапі дослідження, наприклад, лист-звіт на мережній конференції; чат; веб-сторінки з теми; аргументація; рольові ігри тощо. Після презентації даних група обговорює й аналізує представлену інформацію.

7. Перевірка гіпотез

Якщо представлені дані задовольнили групу та викладача, починається наступний етап дослідження — перевірка висунутих гіпотез. Проблема та гіпотези знову представляються всій групі. Вибираються лише ті гіпотези, які мають досить доказові дані на її підтвердження.

8. Формулювання понять, узагальнень, висновків

Із сукупності зібраних даних, понять робляться узагальнення на основі встановлених зв'язків, висунутих раніше гіпотез, що стали твердженнями. Усі вони так чи інакше фіксуються.

9. Застосування висновків

Студенти роблять висновки про можливості застосування отриманих результатів, приходять до формулювання нових проблем (для теперішнього часу, для майбутнього тощо).

Застосування дослідницького методу вимагає високого рівня педагогічної кваліфікації, значних витрат часу та енергії викладачів і студентів, проте сподіваємося, що це не завадить інноваційним змінам, яких очікує від вищої освіти сьогодення.

Федоренко Г. О., доцент
кафедри теорії та історії держави і права

НАУКОВА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Наука — це *особливий вид* пізнавальної діяльності людини, головним завданням якого є вироблення об'єктивних, системно-організованих та обґрунтованих знань про оточуючий світ. Основою цієї діяльності є збирання фактів, їх систематизація, узагальнення, аналіз і синтез нових знань, які не лише описують природні чи суспільні явища, але і дозволяють осмислити причинні зв'язки, спрогнозувати виникнення тих чи інших процесів, особливості їх подальшого розвитку тощо.